

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1936 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande jämte en i ämnet väckt motion.

Genom en den 12 februari 1936 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 71, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att för tiden från och med den 1 mars 1936 till och med den 28 februari 1937 rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt;

dels ock godkänna de såsom bilagor till nämnda protokoll fogade förslagen till kontrakt mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget samt mellan staten och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag.

Omförmälda förslag till kontrakt fogas såsom bilagor A och B till detta betänkande.

Till utskottets behandling har jämväl överlämnats en i anledning av propositionen inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Steneberg och *Olsson* i Rimforsa väckt motion, nr 629, däri hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition måtte hemställa till regeringen, att vid förhandlingarnas avslutande mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget söka åstadkomma sådana förändringar i fördelningen av sockerbetsarealen, att rätt till betodling måtte tillkomma ett större antal jordbrukare inom sockerbetsdistrikten, som förut ej odlat sockerbeter, eller, om detta för året ej låter sig göra, hemställa, att Kungl. Maj:t till nästkommande år måtte föranstalta om utredning i berörda syfte och då för riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen kan föranledas.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet i ärendet har föredragande departementschefen till en början redogjort för nu tillämpade åtgärder till sockerbetsodlingens stödjande, för sockerbetsodlingen under år 1935, för löneförhållandena inom sockerbetsodlingen samt för läget å sockermarknaden. Härfter har departementschefen för egen del anfört:

»Med hänsyn till läget å den internationella sockermarknaden torde den svenska sockerbetsodlingen alltjämt vara i behov av statsmakternas stöd. Jag förordar, att den under de senaste åren tillämpade regleringsformen bibehålles. Nya avtal, avseende 1936 års sockerbetsskörd, böra alltså träffas mellan staten och de båda sockerbolagen. Efter överläggningar med bolagen hava preliminära överenskommelser ingåtts. Förhandlingar hava i samband härmed skett jämväl med representanter för betodlarna.

Det mellan svenska lantarbetsgivarnes centralförening och skånska lantmännens arbetsgivareförening, å ena, samt svenska lantarbetareförbundet och dess skånedistrikt, å andra sidan, ingångna nya kollektivavtalet rörande sommarskötsel och upptagning av sockerbetor innebär väsentligen den olikheten i jämförelse med det tidigare gällande, att ersättningen för sommarskötsel, om denna omfattar gallring och tre hackningar, kommer att utgöra tillhoppa i runt tal 55 kronor per tunnland i stället för förut 51 kronor, samt att ersättningen för upptagning kommer att uppgå till, likaledes i runt tal, 66 kronor i stället för 64 kronor per tunnland. Helackordet har alltså höjts från omkring 115 kronor till ungefär 121 kronor per tunnland. I överensstämmelse med de principer, som under de senare åren tillämpats vid statsmakternas ingripande till sockerbetsodlingens stödjande, torde därför i den förbindelse, betodlare vid tecknande eller övertagande av betodlingskontrakt skall överlämna till statens sockernämnd angående tillämpande av lägst vissa fastställda betarbetarlöner, vissa jämkningar böra ske. Betarbetarlönerna för Skåne, Östergötland och Västergötland böra sålunda i förbindelsen fastställas i överensstämmelse med de enligt det nya kollektivavtalet bestämda belopp. Enligt sagda avtal skall ersättningen för gallringsarbetet ökas med visst belopp, därest den hackning, som plägar föregå gallringen, bortfaller. Det torde ej låta sig göra att i förbindelsen intaga lika detaljerade bestämmelser som i avtalet. Det avsedda syftet torde därför böra vinnas genom andra jämkningar i förbindelsen. Sålunda böra de normalt förekommande fyra arbetsmomenten för sommarskötseln nämnas i följande ordning: hackning, gallring och ytterligare två hackningar. Avdrag bör endast få göras om den sista av nämnda hackningar bortfaller. Detta avdrag, nu bestämt till 8 kronor per tunnland, torde med hänsyn till de ändrade lönerna böra höjas till 9 kronor. För betarbetare i andra distrikt än de nyss berörda torde ersättningsbestämmelserna böra i motsvarande mån jämkas, därvid bör tillses att det inbördes förhållandet mellan betarbetarlönernas storlek inom de olika distrikten så litet som möjligt rubbas. Enligt dessa grunder torde betodlare utanför Skåne, som tecknar betodlingskontrakt med råsockerfabrik i Skåne eller Blekinge, böra betala för sommarskötsel, omfattande fyra arbetsmoment, 52 kronor i stället för 48 kronor samt för upptagning 60 kronor i stället för 59 kronor, allt per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, bör ackordet för sommarskötseln och helackordet minskas med 8 kronor i stället för nu 7 kronor. Betodlare, som tecknar odlingskontrakt med Roma eller Mörbylånga råsockerfabrik, bör betala för sommarskötsel om fyra arbetsmoment 53 kronor i stället för 49 kronor och för upptagning 57 kronor i stället för 56 kronor per tunnland.

Vid allenast två hackningar bör ackordet för sommarskötseln liksom helackordet här minskas med 9 kronor.

Till de nuvarande bestämmelserna angående kvantitetstillägg för upptagning torde i förbindelserna på samma sätt som i kollektivavtalet fogas ett stadgande av innehåll att därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annan mellankommande orsak är förhindrad att slutföra åtaget arbete om minst 6,400 sträckfamnar och för detsammats utförande ställer annan arbetare i sitt ställe, kvantitetstillägg skall utgå till respektive arbetare i proportion till utfört arbete. Vidare har till förhindrande av att utbetalningen av kvantitetstillägget alltför länge uppskjutes ansetts böra föreskrivas, att kvantitetstillägg skall betalas senast två veckor efter kampanjens slut vid vederbörande fabrik.

I övrigt torde någon ändring i förbindelsernas nuvarande bestämmelser ej böra ske. Mina förra året gjorda uttalanden rörande bestämmelsernas tillämpning och innebörd torde givetvis alltjämt äga giltighet. Beträffande förbindelsernas närmare utformning hänvisas till — — — *bilagan Aa*.

Vid förhandlingarna med sockerbetsodlarnas representanter hava dessa samtyckt till nämnda ändringar rörande arbetslönerna. Emellertid hava de framhållit såsom skäligt att betodlarna tillerkändes någon höjning av priset å sockerbeter. Med anledning härav har med bolagen överenskommit, att dessa skola under nästa kontraktsår utöver nuvarande grundpris 2 kronor 25 öre och det i gällande kontrakt stadgade tillägget av 4 öre, allt per 100 kilogram sockerbeter, betala ett ytterligare tillägg av 8 öre per deciton. I samband härmed hava bolagen emellertid betingat sig sådan ändring i nuvarande bestämmelser rörande sockerpriset, att bolagen skola vara berättigade att under ifrågavarande tid för 190,000 ton krossmelis tillämpa ett lägsta pris av 31 öre i stället för 30 öre per kilogram.

Svenska sockerfabriksaktiebolaget har medgivit, att den minimiareal, för vilken bolaget kontraktsenligt skall vara skyldigt mottaga teckning av sockerbetsodling, även för 1936 bestämmes till 42,000 hektar. Emellertid lärer bolaget icke komma att motsätta sig ytterligare teckning eller till ungefär samma totalareal som under 1935. Vad mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag beträffar torde även detta bolag komma att för 1936 mottaga teckning av ungefär lika stor areal som nästföregående år. Såsom förut sagts förband sig förstnämnda bolag 1935 att oberoende av sin övriga areal mottaga teckning till odling av sockerbeter från småbrukare — i främsta rummet sådana med en totalareal odlad jord ej överstigande 10 hektar — för en areal av intill 500 hektar. Med anledning av framställningar från Malmöhus läns småbrukareförbund samt ett stort antal småbrukare och lägenhetsägare på Öland hava bolagen nu gemensamt åtagit sig att under 1936 — utöver nämnda areal om 500 hektar — mottaga teckning till sockerbetsodling av småbrukare för ytterligare högst 500 hektar på i huvudsak samma villkor som de beträffande förstnämnda 500 hektar gällande. För 300 hektar av den nya arealen avses teckning skola mottagas av svenska sockerfabriksaktiebolaget. Återstående 200 hektar skola komma på det mindre bolagets del och förbehållas Öland. Beträffande fördelningen av sistnämnda areal har förut-

satts, att delaktighet i densamma skall kunna tillerkännas småbrukare oberoende av om totalarealen odlad jord över- eller understiger 10 hektar. Slutligen må framhållas, att för tillgodoseende av småbrukareintresset i Östergötland det mindre bolaget ytterligare förklarar sig villigt att mottaga en extra areal sockerbetsodling därstädes av 100 hektar på samma villkor som i fråga om nyssnämnda areal på Öland.

Utöver vad som framgår av det anförda ifrågasättes ej någon ändring i de enligt nuvarande avtal med bolagen gällande bestämmelserna.

Förslag till nya kontrakt, upprättade i enlighet med de grunder jag i det föregående angivit, torde få såsom *bilagor* fogas till statsrådsprotokollet. Bolagen hava förbundit sig att, därest förslagen oförändrade godkännas av statsmakterna, sluta avtal med staten i enlighet med samma förslag.

Liksom föregående år förutsätter jag, att de uttalanden, vilka vid behandlingen av förevarande spörsmål 1933 gjordes rörande sockerimportörers inköpsrätt hos sockerbolagen samt rörande utjämning av detaljhandelsmarginalen skola hava avseende jämväl å den nya avtalstiden.

För kontraktens giltighet fordras riksdagens samtycke. Vidare förutsättes, att riksdagen beslutar, att för tiden från och med den 1 mars 1936 till och med den 28 februari 1937 rätt att till riket införa socker icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt. Meddelande av erforderliga närmare föreskrifter torde ankomma på Kungl. Maj:t. Därvid torde givetvis iakttagas, att importen lämnas fri beträffande de i 1 § andra och tredje styckena av kontrakten avsedda fall samt beträffande i sagda paragrafs fjärde stycke avsedda fall regleras på där angivet sätt.»

I den i ämnet väckta *motionen* hava motionärerna framhållit, att de hyst förhoppningar, att rätt skulle hava medgivits till tecknande av större ny betareal än sockerbolagen åtagit sig. Särskilt orättvist hava motionärerna funnit det vara för de jordbrukare, som bodde inom betdistrikten, men på grund av att de vore brukare av mer än 10 hektar jord och ej förut odlat sockerbeter, vore utestängda från all sockerbetsodling. Odlingen av sockerbeter, som med all rätt erhållit statsmakternas stöd, borde ej så helt monopoliseras, att ej nya odlare, oberoende av jordarealens storlek, kunde få rätt, i den mån förutsättningar därför funnes, att vara med om denna odling. Under framhållande att på de jordar, där sockerbeter odlades vart tredje, fjärde eller femte år, skörden bleve mindre och sockerhalten minskades trots en i övrigt intensiv skötsel, har det syntts motionärerna i längden vara till fördel för sådana odlare, som för närvarande odlade sockerbeter på mera än en femtedel av åkerarealen, om dessa avstode den en femtedel överstigande betarealen till sådana jordbrukare, som, oberoende av egendomens storlek, förut icke erhållit tillfälle till sockerbetsodling. Om så skedde skulle säkerligen småbrukarna kunna beredas tillgång till större betareal än nu och ändå en icke ringa areal stå till förfogande för här ovan nämnda jordbrukare, som nu vore alldeles uteslutna från betodling.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit, att den svenska sockerbetsodlingen alltjämt är i behov av statsmakternas stöd ävensom att den under de senaste åren tillämpade regleringsformen bör bibehållas. Med denna utgångspunkt hava, på sätt departementschefen anført, med de båda sockerbolagen ingåtts preliminära överenskommelser, avseende 1936 års sockerbetskörd.

Vad angår de yrkanden, som i den föreliggande motionen framförts, må erinras, att även vid förra årets riksdag en liknande motion väcktes med föranledande av den då avlämnade propositionen om stödåtgärder åt sockerbetsodlingen, samt att 1935 års bevillningsutskott i sitt i anledning därav afgivna, av riksdagen godkända betänkande hänvisade av motionärernas förslag intresserade att, i händelse förhandlingar om fortsatt stöd åt sockerbetsodlingen komme att jämväl innevarande år inledas, hänvända sig till Kungl. Maj:t eller vederbörande enskilda parter för att få förslaget upptaget till närmare övervägande ur olika synpunkter. Såsom av departementschefens anförande framgår ha vid de i år ingångna överenskommelserna jämkningar ägt rum, vilka i viss mån innefatta ett tillmötesgående av motionärernas krav. Med hänsyn härtill och då de preliminära överenskommelserna med sockerbolagen hava tillkommit efter ingående förhandlingar mellan olika parter, har utskottet ej funnit skäl att till närmare omprövning upptaga motionärernas förslag. I den mån ej vid årets förhandlingar hänsyn tagits till de i motionen framlagda önskemålen kunna, därest även för nästkommande år förhandlingar skola äga rum om stödåtgärder på förevarande område, dessa önskemål då framföras till Kungl. Maj:t eller vederbörande enskilda parter att vid förhandlingarna tagas under närmare övervägande.

På grund av vad sålunda anförts och då varken Kungl. Maj:ts förslag eller departementschefens anförande i ämnet givit utskottet anledning till annat uttalande än att vid beräkningen av den kvantitet om 190,000 ton, för vilken enligt 5 § i förslagen till kontrakt med bolagen ett lägsta pris av 31 öre per kilogram krossmelis skulle få tillämpas, hänsyn bör tagas till all bolagens försäljning av raffinad, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 71 och med avslag å motionen II: 629 av herrar Nilsson i Steneberg och Olsson i Rimforså,

1) besluta, att för tiden från och med den 1 mars 1936 till och med den 28 februari 1937 rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, att vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) godkänna de såsom bilagor till statsrådsprotokollet i ärendet fogade förslagen till kontrakt mellan staten och sven-

Bevillningsutskottets betänkande Nr 11.

ska sockerfabriksaktiebolaget samt mellan staten och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag.

Stockholm den 21 februari 1936.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bång i Katrineholm, Jönsson, Wahlmark, Hjalmarsson, friherre Lagerfelt, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Löfvander, Larsson i Örbyhus, Heuman, Johansson i Krogstorp, Blomquist, Brännström i Skellefteå, Mårtensson och Hagberg i Malmö.

*Bilaga A.***Förslag**

till

Kontrakt**mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget.**

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan svenska sockerfabriksaktiebolaget, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 8 § omnämnda tid att annan än bolaget och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omnämnda vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

I avseende å införsel av socker, om vars inköp i fast räkning avtal träffats före den 2 februari 1932 och varom anmälan senast den 15 mars 1932 blivit gjord hos statens sockernämnd, skola bestämmelserna i 7 § andra stycket av kontraktet den 22 februari 1932 mellan staten och bolaget äga tillämpning.

2 §.

Bolaget förbinder sig att inbjuda till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling under år 1936 i enlighet med mellan bolaget och Skånes betodlars centralförening överenskomna grunder samt under iakttagande tillika, att grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt icke må, med undantag som följer av bestämmelserna i 3 § andra stycket, understiga 2 kronor 25 öre. Utöver det betpris, som bolaget med tillämpning härav skall erlagga, betalar bolaget ett särskilt tillägg av 12 öre per 100 kilogram sockerbetor. Denna bolagets förbindelse medför icke förpliktelse för bolaget att mottaga teckning av högre sockerbetsareal än sammanlagt 42,000 hektar.

3 §.

Bolaget åtager sig att bestrida 41.5 procent av kostnaderna för den i 6 § omnämnda nämnden.

Vidare förbinder sig bolaget att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1936, innehållande bestämmelse om det i 2 § angivna minimipriset av 2 kronor 25 öre eller det i nämnda paragraf omnämnda tillägget av 12 öre, med mindre betodlaren avlämnar en veder-

böriligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär,¹ angående bet-
 arbetarlönerna 1936 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana
 underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till
 den i 6 § omnämnda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall
 bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda inne-
 hållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsats
 ser, som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till
 leveransdagens pris. Bolaget skall bedriva sin verksamhet på ett lojalt
 sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

5 §.

Svenska sockerfabriksaktiebolagets priskurantpris å krossmelis (K 5)
 skall vara normerande för priskurantpriserna å övriga av bolaget saluförda
 sockersorter på så sätt, att en ökning eller minskning av priset å K 5 åtföljes
 av samma ökning eller minskning av priserna å övriga sockersorter. Priset å
 K 5 bestämmes enligt samma grunder som hittills efter läget å
 världsmarknaden, varvid dock gäller, att lägre pris för sagda sockersort
 ej behöver tillämpas än 31 öre per kilogram för en försäld kvantitet inom
 hela landet av 190,000 ton — härin inbegripna jämväl försäljningar av mel-
 lersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag — samt 30 öre per kilogram vid för-
 säljning därutöver.

6 §.

Bolagets verksamhet, i vad den beröres av detta kontrakt, skall vara un-
 derkastad fortlöpande kontroll av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd av
 tre opartiska och sakkunniga personer (statens sockernämnd).

Av bolaget fattat beslut angående priserna å socker skall ofördröjligen
 meddelas nämnden. Då denna finner av bolaget tillämpade priser icke stå
 i överensstämmelse med vad i 5 § sägs, har den att meddela bolaget detta
 samt, om rättelse ej ernås, själv efter det bolaget beretts tillfälle yttra sig
 besluta angående priserna å socker. Dyligt av nämnden fattat beslut skall
 omedelbart lända till efterrättelse. Det åligger bolaget att, vid anfordran,
 till nämnden lämna de uppgifter, som denna anser erforderliga för kon-
 trollens utövande.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt äger Kungl. Maj:t meddela när-
 mare föreskrifter.

7 §.

Bolagets åtagande enligt detta kontrakt gäller under förutsättning, att
 inga ändringar under avtalstiden vidtagas beträffande gällande tullsatsar å
 raffinerat eller oraffinerat socker eller å melass ävensom att ej under nämnda
 tid införes accis å socker.

8 §.

Detta kontrakt gäller från och med den 1 mars 1936 till och med den
 28 februari 1937.

¹ Se bilaga Aa.

Bilaga Aa.

Förbindelse

till

statens sockernämnd

angående betarbetarlönerna 1936 och bestridande av vissa på
statens sockernämnd ankommande kostnader.

§ 1.

Undertecknad, här nedan kallad betodlaren, förbinder sig gent emot statens sockernämnd att vid användning under 1936 av lejd arbetskraft för sockerbetors skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelser — iakttaga följande:

1. För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av (Se noten här nedan).¹

¹ I följande fall må § 1 mom. 1 i stället hava nedan angivna lydelse, nämligen beträffande

betodlare *utanför Skåne*, som tecknar betodlingskontrakt med *råsockerfabrik i Skåne eller Blekinge*:

»För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 52 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 60 kronor för tunnland. Härutöver skall för upptagningen betalas ett kvantitetstillägg av 4 öre per 400 sträckfamnar för varje 1,000-tal kilogram per hektar (cirka 500 kilogram per tunnland), varmed skörden å egendomen överstiger 250 deciton betor per hektar. — *Helackordet* skall alltså vara minst 112 kronor per tunnland jämte kvantitetstillägg i förekommande fall. — *Bortfaller den sista av ovannämnda hackningar*, minskas ackordet för *sommarskötseln* liksom *helackordet* med 8 kronor per tunnland.»

betodlare, som tecknar betodlingskontrakt med *Roma råsockerfabrik* eller med *Mörbylånga råsockerfabrik*:

»För *sommarskötseln* skall därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 53 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 57 kronor per tunnland. Härutöver skall för upptagningen betalas ett kvantitetstillägg av 4 öre per 400 sträckfamnar för varje 1,000-tal kilogram per hektar (cirka 500 kilogram per tunnland), varmed skörden å egendomen överstiger 250 deciton betor per hektar. — *Helackordet* skall alltså vara minst 110 kronor per tunnland jämte kvantitetstillägg i förekommande fall. — *Bortfaller den sista av ovannämnda hackningar*, minskas ackordet för *sommarskötseln* liksom *helackordet* med 9 kronor per tunnland.»

minst 55 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 66 kronor per tunnland. Härutöver skall för upptagningen betalas ett kvantitetstillägg av 6 öre per 400 sträckfamnar för varje 1,000-tal kilogram per hektar (cirka 500 kilogram per tunnland), varmed skörden å egendomen överstiger 280 deciton betor per hektar. — *Helackordet* skall alltså vara minst 121 kronor per tunnland jämte kvantitetstillägg i förekommande fall. — *Bortfaller den sista av ovannämnda hackningar*, minskas ackordet för sommarskötseln liksom helackordet med 9 kronor per tunnland.

2. Kvantitetstillägg utbetalas senast två veckor efter kampanjens slut vid vederbörande fabrik. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annan mellankommande orsak är förhindrad att slutföra åtaget arbete om minst 6,400 sträckfamnar och för detsamma slutförande ställer annan arbetare i sitt ställe, skall kvantitetstillägg utgå till respektive arbetare i proportion till utfört arbete.

3. Erhåller betarbetaren icke ersättning enligt bestämmelserna i mom. 1 och 2, är betodlaren pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden, utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 procent årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

§ 2.

Tillika förbinder sig betodlaren att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, till nämnden erlægga en avgift av intill 2 kronor 50 öre för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling 1936. Avgiften, vilkens närmare belopp fastställs av Kungl. Maj:t, må på nämndens begäran innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. För del av hektar reduceras avgiften i proportion till arealen.

§ 3.

Twister om tolkningen och tillämpningen av denna förbindelse — däri inbegripet avgörande, huruvida och i vad mån ersättningsskyldighet enligt § 1 mom. 3 föreligger — skola avgöras enligt gällande lag om skiljemän, med iakttagande att skiljemännen skola vara tre, varav en utses av styrelsen för Skånes betodlares centralförening och en av styrelsen för svenska lantarbetareförbundet samt den tredje (ordföranden) av Kungl. Maj:t.

*Bilaga B.***F ö r s l a g**
till
K o n t r a k t**mellan svenska staten och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag.**

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 8 § omnämnda tid, att annan än bolaget och svenska sockerfabriksaktiebolaget ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omnämld vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

I avseende å införsel av socker, om vars inköp i fast räkning avtal träffats före den 2 februari 1932 och varom anmälan senast den 15 mars 1932 blivit gjord hos statens sockernämnd, skola bestämmelserna i 7 § andra stycket av kontraktet den 22 februari 1932 mellan staten och bolaget äga tillämpning.

2 §.

Bolaget förbinder sig att i kontrakt angående sockerbetsodling under år 1936 i avseende å beräkningen av betpriset intaga bland annat följande bestämmelser.

Till grund för beräkningen av betpriset lägges medelpriset å 1 kilogram krossmelis (K 5) enligt svenska sockerfabriksaktiebolagets priskurant vid försäljning till engrossister under tiden från och med den 1 mars 1936 till och med den 28 februari 1937, sedan därifrån dragits den i noteringen ingående grossistrabatten 4 procent. Det sålunda framräknade effektiva krossmelispriset utgör grundtalet för betprisberäkningen. För 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt utgör priset 7 gånger ovannämnda grundtal (= grundpriset); dock att sagda grundpris icke må, med undantag som följer av bestämmelserna i 3 § andra stycket, understiga 2 kronor 25 öre.

För varje $\frac{1}{10}$ procent ökning eller minskning i medelsockerhalten röner betpriset ett tillägg eller avdrag av $\frac{1}{100}$ av grundpriset.

Utöver det betpris, som bolaget med tillämpning härav skall erlægga, betalar bolaget ett särskilt tillägg av 12 öre per 100 kilogram sockerbetor.

Dessutom åtager sig bolaget även beträffande 1936 års sockerbetsodling att lämna särskilt fraktbidrag till betodlarna enligt samma grunder som för 1931.

3 §.

Bolaget åtager sig att bestrida 8.5 procent av kostnaderna för den i 6 § omnämnda nämnden.

Vidare förbinder sig bolaget att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1936, innehållande bestämmelse om det i 2 § angivna minimipriset av 2 kronor 25 öre eller det i nämnda paragraf omnämnda tillägget av 12 öre, med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär,¹ angående betarbetarlönerna 1936 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 6 § omnämnda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser, som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leverandisdagens pris. Bolaget skall bedriva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

5 §.

Mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolags priskurantpris å krossmelis (KM) skall vara normerande för priskurantpriserna å övriga av bolaget saluförda sockersorter på så sätt, att en ökning eller minskning av priset å KM åtföljes av samma ökning eller minskning av priserna å övriga sockersorter. Priset å KM bestämmes enligt samma grunder som hittills efter läget å världsmarknaden, varvid dock gäller, att lägre pris för sagda sockersort ej behöver tillämpas än 31 öre per kilogram för en försåld kvantitet inom hela landet av 190,000 ton — häri inbegripna jämväl försäljningar av svenska sockerfabriksaktiebolaget — samt 30 öre per kilogram vid försäljning därutöver.

6 §.

Bolagets verksamhet, i vad den beröres av detta kontrakt, skall vara underkastad fortlöpande kontroll av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd av tre opartiska och sakkunniga personer (statens sockernämnd).

Av bolaget fattat beslut angående priserna å socker skall ofördröjligen meddelas nämnden. Då denna finner av bolaget tillämpade priser icke stå i överensstämmelse med vad i 5 § sägs, har den att meddela bolaget detta samt, om rättelse ej ernås, själv efter det bolaget beretts tillfälle yttra sig besluta angående priserna å socker. Dylikt av nämnden fattat beslut skall omedelbart lända till efterrättelse. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till nämnden lämna de uppgifter, som denna anser erforderliga för kontrollens utövande.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt äger Kungl. Maj:t meddela närmare föreskrifter.

7 §.

Bolagets åtagande enligt detta kontrakt gäller under förutsättning, att inga ändringar under avtalstiden vidtagas beträffande gällande tullsatser å raffinerat eller oraffinerat socker eller å melass ävensom att ej under nämnda tid införes accis å socker.

8 §.

Detta kontrakt gäller från och med den 1 mars 1936 till och med den 28 februari 1937.

¹ Se bilaga Aa.